

Persbericht

Plats
Breda

datum
9 december 2009

Van
Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland

Bouwsector blijft somber over 2010

Economie Zuidwest-Nederland weer in de lift

Na een jaar van economische neergang zien ondernemers hun toekomst weer wat zonniger in. Steeds meer bedrijven verwachten een verbetering van hun bedrijfsresultaat. Over heel 2010 verwacht bijna een derde van de ondernemers een omzettoename. De ontwikkeling in Zuidwest-Nederland wijkt hiermee niet af van de landelijke trend. De bouwsector blijft onverminderd somber: maar liefst de helft van de bouwbedrijven verwacht volgend jaar een verdere daling van de omzet.

Dat blijkt uit de COEN-enquête van de Kamer van Koophandel onder 12.000 ondernemers (waarvan 700 uit West-Brabant en Zeeland). De resultaten sluiten aan bij de verwachtingen van ING-economen, die vrijdag bekend werden. De ING voorspelt een groei van de economie van 1,1% voor West-Brabant en 1,2% voor Zeeland (Nederland: +1,0%). De COEN-resultaten bevestigen dit voorzichtig optimisme. Van euforie is volgens de Kamer van Koophandel nog geen sprake. Bijna alle sectoren blijven terughoudend ten aanzien van investeringen en personeel. Inmiddels verwacht weliswaar bijna een derde van de ondernemers een omzettoename. Dit neemt echter niet weg dat nog altijd een op de vijf ondernemers een afname van de omzet verwacht. De meeste bedrijven gaan uit van een stabilisatie. Het economisch herstel gaat dus langzaam en geldt ook niet voor alle sectoren.

Driekwart ondernemers neemt maatregelen tegen crisis

Drie kwart van alle ondernemers verwacht nog steeds maatregelen te moeten nemen vanwege de crisis. Voor de meeste ondernemers is dit het afstoten van personeel (een op de vijf ondernemers). Ze geven aan vooral in tijdelijke krachten te snijden, maar in toenemende mate ook in vast personeel. Ook het uitstellen van investeringen wordt genoemd (een op de tien ondernemers). Zuidwest-Nederland wijkt hiermee weinig af van het landelijke beeld.

Industrie loopt niet voorop in economisch herstel

Velen zien de industriële sector voorop lopen bij het economisch herstel. De COEN-resultaten bevestigen dit beeld niet helemaal. De industriële ondernemers zijn relatief voorzichtig in hun schattingen voor volgend jaar. In Zuidwest-Nederland verwacht slechts een kwart van de industriële bedrijven een toename van de omzet. Landelijk is dit 29%. Gunstig is wel dat de chemische sector, die in Zuidwest-Nederland een relatief zwaar gewicht heeft, extra optimistisch is. Vier van de tien ondernemers verwacht groei. De bouwsector blijft onverminderd somber: maar liefst de helft van de bouwbedrijven verwacht volgend jaar een verdere daling van de omzet.

Bijna een derde van de industriële ondernemers verwacht een krimp in het personeelsbestand. Aangezien het in de industrie veelal om grotere bedrijven gaat, kan de impact voor de arbeidsmarkt

groot zijn. De verwachtingen voor de bouw zijn nog negatiever. Bijna de helft van de bouwbedrijven verwacht in 2010 een daling van het aantal werknemers. Het beperkte aantal nieuwe orders in de tweede helft van 2009 is daarvan de oorzaak. Zorgwekkend is ook de situatie voor de vele zzp-ers in de bouw. Gezien de sombere verwachtingen kan binnen deze groep een soort verborgen werkloosheid ontstaan.

Verschillen tussen Zeeland en West-Brabant

De verschillen binnen Zuidwest-Nederland tussen West-Brabant en Zeeland zijn niet groot. Wanneer naar de verwachtingen voor 2010 worden gekeken, blijkt dat de Zeeuwse bedrijven iets optimistischer zijn ten aanzien van de export. Zo verwacht 36% van de Zeeuwse bedrijven volgend jaar een toenemende export, in West-Brabant is dat 29%. Ook verwachten de Zeeuwse ondernemers iets minder in het vaste personeel te moeten snijden (6,5% versus 9,5%).

De COEN-enquête is een driemaandelijks conjunctuuronderzoek van de Kamer van Koophandel, VNO-NCW, MKB-Nederland, het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB).

De Kamer van Koophandel vervult de rol van kenniscentrum: ze voorziet ondernemers en andere partijen van actuele gegevens over de economie en het bedrijfsleven van Zuidwest-Nederland. De KvK beschikt over actuele en betrouwbare gegevens uit diverse bronnen waaronder het Handelsregister. Ondernemers hebben deze informatie nodig voor businessplannen, vestigingsplaatsonderzoek, marktonderzoek of ter onderbouwing van andere (strategische) beslissingen. Gemeenten en ondernemersverenigingen kunnen dankzij de gegevens hun beleid en standpunten onderbouwen. Veel informatieproducten van de Kamer van Koophandel zijn via de website zuidwestnederlandincijfers.nl gratis toegankelijk.

Voor meer informatie: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland
Sandra Leenders, T (076) 564 69 34 of M (06) 41 76 80 95. E sandra.leenders@kvk.nl